

Автор: Петър Величков

Рубрика: □ Актуални изследвания

Публикувана: бр. 1, февруари 2019

Българските библиофилски издания имат незавидна съдба и не са били обект на проучване. Интересът ми се събуди, когато прочетох спомен на Кирил Христов за скарването му с Пенчо Славейков. През 1984 г. публикувах първата статия, в която се спрях на типа библиофилско издание, въведен от Пенчо Славейков. В нея проучих и установих и кое е първото българско библиофилско издание – Алековите съчинения. Беше ми любопитно, че поет като Славейков е имал библиофилски интереси и че е родоначалник на тези особени издания. Тяхното проучване и популяризиране днес представлява по-скоро медиен интерес, отколкото литературоведски.

През годините купувах такива издания, въпреки че те се намираха много трудно. Разпиляването на издателски архиви и библиотеки след 1944 г., унищожаването на т.нар. вредни и опасни книги в периода 1944 – 1989 затрудняват изключително проучването. И все пак нещо е оцеляло, за да се щрихира поне в по-едър план тази неопазена и потулена част от българското книгоиздаване.

Известно е, че Пенчо Славейков е съставител на първия том от уникалното двутомно издание на произведенията на Алеко Константинов през 1901 – 1903 г. То обаче е първото библиофилско издание в България. От втория том също има екземпляри на холандска хартия, макар че негов редактор е Беню Цонев. Никак не е случайно, че съставител и автор на предговора на първия том е Пенчо Славейков – близкия приятел на Щастливеца.

Книгите отрано са били пред очите му – първо бащините, отрупани по рафтовете в долния кат народната къща, после и собствените, с които прекарва *дома в усамотение* с лед житейската си драма. В обогатяването на неговото отношение и към външния им вид, а не само към тяхното съдържание, решителен тласък изиграват студентските години в Лайпциг. Там младият Славейков посещава книжарски изложби, сприятелява се с книжари, особено с Херман Грав, наричан интимно от българските студенти „Графа“.

Непрекъснато попълва библиотеката си, която след завръщането му в София и по време на излизането на първия том на Алековите съчинения е изглеждала така: част от книгите били в неговата стая в старата къща на днешния площад „Славейков“, подредени на ниска етажерка или размесени с вестници направо на пода. Най-ценните грижливо били съхранявани в специално приготвени шкафове – високи и плитки – в разположената откъм улицата нова къща на брат му Иван...

Цялата статия можете да прочете, □

**ако се абонирате за печатното или електронното издание на □ [списание ББИА](#)
[онлайн](#) □**

